

EOS Karjalainen Eero(TEM)

08.12.2020
JULKINEN

Viite

Asia

Epävirallinen energiaministereiden videokokous 14.12.2020

Neuvoston puheenjohtajavaltio Saksa on kutsunut EU-jäsenvaltioiden energiaministerit 14.12.2020 järjestettävään videokokoukseen. Kokouksessa Suomea edustaa elinkeinoministeri Mika Lintilä. Kyseessä on epävirallinen ministerikokous, jossa ei tehdä päätöksiä.

Kokouksen pääaiheessa energiaministerit käyvät keskustelun energiajärjestelmän integraatiosta tulevien lainsäädäntöehdotusten ja energiatavoitteiden näkökulmasta. Komissio on kuvannut energia- ja ilmastolainsäädännön päivittämistä koskevia suunnitelmiaan kuluneen vuoden aikana 8.7.2020 julkaistun energiajärjestelmän integraatiostrategian lisäksi muun muassa EU:n 2030 ilmastotavoitteen korottamista koskevassa tiedonannossa. Suomi tukee EU:n kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, jossa vahvistetaan ilmastonäkökohtien integrointi kaikille keskeisille sektoreille. EU:n 2030-päästövähennystavoitteen kasvattaminen voi edellyttää energialainsäädännön uudelleenarviointia, sillä energiasektorilla on keskeinen rooli päästövähennystavoitteen saavuttamisessa. Suomi pitää hyvänä, että 2030-ilmastotavoitteen uudelleentarkastelun pohjaksi komissio laatii kattavat vaikutusarviointit hyvissä ajoin ennen mahdollisia ehdotuksia energialainsäädännön avaamisesta.

Asialistan mukaan muut aiheet -asiakohdassa käsitellään kolmea aihetta: 1. komissio antaa tilannekatsauksen ajankohtaisista energiaulkosuhdeasioista, 2. Liettua esittää tiedotusasian koskien Valko-Venäjän Astravetsin ydinvoimalaitoksen käyttöönottoa ja yhdenmukaisuutta ydinturvallisuussuosituksen täytäntöönpanon kanssa ja 3. Portugali esittelee vuoden 2021 alussa alkavan EU-puheenjohtajuuskautensa ohjelman.

Asialista:Epävirallinen energiainistereiden videokokous 14.12.2020

1. Energiajärjestelmäintegraatio: kartoittamassa tietä kohti ilmastoneutraalia Eurooppaa;
keskustelu s. 3
2. Muut aiheet

Tilannekatsaus ajankohtaisista energiaulkosuhdeasioista
Euroopan komission tiedotusasia

Valko-Venäjän Astravetsin ydinvoimalaitoksen käyttöönotto ja yhdenmukaisuus
ydinturvallisuussuositusten täytäntöönpanon kanssa
Liettuan valtuuskunnan tiedotusasia

Portugalin puheenjohtajuuskauden ohjelma
Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia

Työ- ja elinkeinoministeriö

PERUSMUISTIO

TEM2020-00656

EOS Karjalainen Eero(TEM)

08.12.2020
JULKINEN

Asia

Energiajärjestelmäintegraatio: kartoittamassa tietä kohti ilmastoneutraalia Eurooppaa; keskustelu energiaministereiden videokokouksessa 14.12.2020

Kokous

Epävirallinen energiaministerikokous 14.12.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Epävirallisessa energiaministereiden videokokouksessa käydään keskustelu energiajärjestelmäintegraatiosta tulevien lainsäädäntöehdotusten ja energiatarvoitteiden näkökulmasta.

Keskustelun kontekstin muodostavat komission 8.7.2020 antama tiedonanto EU:n energiajärjestelmän integraatiostrategiasta (COM 2020/299 final) sekä komission työohjelmassaan esittelemä suunnitelma vuonna 2021 annettavista ilmasto- ja energialainsäädäntöehdotuksista. Tulevia lainsäädäntöaloitteita on kuvattu komission kuluneen vuoden aikana antamissa tiedonannoissa, muun muassa energiajärjestelmän integraatiostrategiassa sekä EU:n 2030 ilmastotavoitteen korottamista koskevassa tiedonannossa.

Valtioneuvoston kantoja EU:n energiajärjestelmän integraatiostrategiaan ja siinä kuvattuihin komission ilmasto- ja energiapolitiikan lainsäädännön uudistamista koskeviin suunnitelmiin liittyen on tuotu esiin EU-ministerivaliokunnassa 11.9.2020 käsitellyssä E-jatkokirjeessä (EJ 17/2020 vp). Valtioneuvoston kantoja komission 17.9.2020 julkaisemaan EU:n 2030 ilmastokunnianhimon korottamista koskevaan tiedonantoon (COM/2020/562 final) on kuvattu omassa E-kirjeessään (E 118/2020 vp).

Suomen kanta

Suomi tukee komission ehdotusta EU:n 2030-päästövähennystavoitteen korottamisesta nykyisestä vähintään 40 %:sta vuoden 1990 tasoon verrattuna vähintään 55 %:iin. Suomen näkemyksen mukaan ensisijaisesti tavoite tulisi saavuttaa päästöjä vähentämällä. Suomi korostaa, että EU:n 2030 päästövähennystavoitteen tulee olla linjassa vuodelle 2050 sovitun ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa. EU:n vähintään 55% tavoite tukee Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamista ja on myös paremmin linjassa Suomen 2035 hiilineutraaliustavoitteen kanssa. (E 118/2020 vp.)

EU:n 2030 päästövähennystavoitteen kasvattaminen voi edellyttää energialainsäädännön uudelleenarviointia, sillä energiasektorilla on keskeinen rooli päästövähennystavoitteen saavuttamisessa. Suomi pitää hyvänä, että 2030 ilmastotavoitteen uudelleentarkastelun pohjaksi komissio laatii kattavat vaikutusarvioinnit hyvissä ajoin ennen mahdollisia ehdotuksia energialainsäädännön avaamisesta. Vaikutusarviointien tulisi sisältää jäsenmaakohtaisia arvioita. On tärkeää, että tarvetta energialainsäädännön avaamiselle arvioidaan huolella, sillä puhtaan energian paketin toimeenpano on kesken. Energiatohokkuusdirektiivin tulisi kannustaa ensisijaisesti todelliseen

energiatehokkuuteen, ei energian kulutuksen rajoittamiseen. Toimijat tarvitsevat ennakoitavaa ja pitkäjänteistä lainsäädäntöä, jotta päästövähennystavoitteiden saavuttamiseen tarvittavat merkittävät yksityiset investoinnit toteutuvat. (E 118/2020 vp).

Suomi pitää hyvänä, että Euroopan unionissa tehdään jatkossa entistäkin kunnianhimoisempaa ilmastopoliittikkaa. Suomi painottaa tarvetta hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia vähähiilisiä ratkaisuja energiajärjestelmässä. Tärkein väline uusiutuvan energian ja muiden vähähiilisten ratkaisuiden edistämiseksi on päästökauppa. (EJ 17/2020 vp.)

Suomi kannattaa EU:n energiajärjestelmän integrointistrategian ja vetystrategian hyödyntämistä niin EU:n energiapolitiikan kuin muidenkin sektorien politiikkatoimien suunnittelemiseksi. Suomelle on tärkeää, että strategiat parantavat EU:n edellytyksiä saavuttaa energia- ja ilmastopoliittiset tavoitteensa. Edistämistoimet tulee suunnata sellaisiin vedyn valmistamisen tapoihin, jotka hyödyntävät päästötöntä sähköä tai ovat muuten vähäpäästöisiä. Tämä edellyttää kaikkien puhtaiden sähköntuotantoteknologioiden käytön mahdollistamista, vahvoja eurooppalaisia sähkönsiirtoyhteyksiä sekä innovaatiopanostuksia vetyteknologian kehittämiseen. (EJ 17/2020 vp.)

Pääasiallinen sisältö

Energiaministerien videokokouksen näkemystenvaihdossa ministerit tulevat käsittelemään energiajärjestelmän integraatiostrategiaa tulevien lainsäädäntöehdotusten ja energiatarvoitteiden näkökulmasta.

Puheenjohtaja toteaa asiakohdan käsittelyä varten toimittamassaan tausta-asiakirjassa, että saavuttaakseen ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä Euroopan energiajärjestelmän täytyy muuttua perinpohjaisesti integroiduksi energiajärjestelmäksi, joka hyödyntää uusiutuvaa energiaa suuressa mittakaavassa ja kehittää merkittävästi energiatehokkuuttaan. Suuri askel tähän suuntaan otettiin vuonna 2018 hyväksytyyn puhtaan energian pakettiin muodossa. Heinäkuussa 2020 antamassaan EU:n energiajärjestelmäintegraatiota koskevassa tiedonannossaan komissio ehdotti vielä pidemmälle meneviä toimia uuden integroidun energiajärjestelmän saavuttamiseksi. Strategian mukaisena tavoitteena on rakentaa kiertotalouden hengessä energiajärjestelmä, jossa energiatehokkuus asetetaan etusijalle. Tällaisen järjestelmän keinovalikoimaan kuuluu muun muassa loppukäyttösektoreiden sähköistäminen. Lisäksi suurelta osin uusiutuviin energialähteisiin pohjautuvan energiajärjestelmän tulee edistää uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden, kuten vedyn, käyttöönottoa sektoreilla, joilla hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on haastavinta.

Puheenjohtajan tausta-asiakirjassa todetaan, että komissio ehdottaa strategiassa toimenpiteitä, joilla energiainfrastruktuuria kehitetään vähähiilisyiden kanssa yhteensopiviksi ja edettäisiin kohti integroidumpaa energiainfrastruktuuria ja digitalisaatiota. Lisäksi asiakirjassa viitataan komission ehdotukseen päästövähennystavoitteen korottamisesta vähintään 55 %:iin, jonka mukaisesti myös energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian kunnianhimoa olisi nostettava, jotta päästövähennystavoitteen voitaisiin päästä. Komissio on jo työohjelmassaan kuvannut vuoden 2021 ilmasto- ja energiapolitiikan lainsäädäntökokonaisuuden (Fit for 55 -paketti) aikataulua, joka kuvastaa komission kunnianhimon korkeaa tasoa. On mahdollista, että myös energiatehokkuuden ja uusiutuvaa energian tavoitteiden korottamista tullaan osana kokonaisuutta esittämään.

Mahdollistaakseen yhdenmukaisen lähestymistavan puheenjohtaja esittää ministereille keskustelun pohjaksi kaksi kysymystä:

1. Millaiset politiikkatoimet näette ensisijaisina, kun EU:n sääntelykehystä päivitetään energiajärjestelmäintegraation mahdollistamiseksi ja Euroopan ohjaamiseksi kohti ilmastoneutraaliutta vuoteen 2050 mennessä? Mitkä tulevat olemaan suurimmat haasteet ja miten niihin tulisi vastata?

2. Mitkä ovat näkemyksenne liittyen EU:n vuoden 2030 energiavoitteiden mahdolliseen päivittämiseen vastaamaan korkeampaa ilmastokunnianhimoa vuodelle 2030?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Keskusteluun ei liity päätöksentekoa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Keskusteluun ei liity päätöksentekoa.

Kansallinen valmistelu

Energia- ja Euratom -jaoston (EU21) kokous 8.12.2020
EU-ministerivaliokunnan kirjallinen menettely 9.–11.12.2020

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunnan kokous 11.12.2020

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Keskusteluun ei liity päätöksentekoa, eikä sillä ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön eikä Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Keskusteluun ei liity päätöksentekoa, eikä sillä ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

WK 13572/2020 INIT
WK 13154/2020 REV 1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Eero Karjalainen, työ- ja elinkeinoministeriö, eero.karjalainen(at)tem.fi, 0295 047 18

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat energia

Hoitaa TEM

Tiedoksi ALR, EUE, UM, VM, VNK, YM
